

[kop]

Dr Jan Geurts, Lector Pedagogiek van de Beroepsvorming: “Als ik een echte nerd-houding had zou ik verloren zijn”

[intro]

Voor Jan Geurts betekent dit lectoraat een terugkeer naar zijn focus aan het begin van zijn carrière: *actieonderzoek in het beroepsonderwijs. Na een wat onwennige periode is hij nu als ‘veranderkundige’ in zijn element.**

Het is bijna drie jaar geleden dat Jan Geurts aantrad als lector. Hij is afkomstig uit de ***toegepaste universitaire onderzoeksweld, maar het ***beroepsonderwijs is altijd zijn ‘geheime liefde’ gebleven. Samen met co-lector Frans Meijers, die al eerder was geïnstalleerd, ***bekijkt Geurts de mogelijkheden om het beroepsonderwijs aantrekkelijker te maken voor zowel leerlingen als bedrijven en ook voor het eigen personeel. Dit alles vanuit de wetenschap dat de Nederlandse economie dringend behoefte heeft aan talentvol vakmanschap.

Integraal probleem

In zekere zin is het lectoraat voor Geurts een voortzetting van het werk dat hij al deed voor Axis, een platform dat technische - en bètavakken als aantrekkelijke studie- of beroepskeuze onder de aandacht brengt van ***studenten. “Ik deed onderzoek naar de resultaten van scholen die van Axis subsidiegeld hadden gekregen om op die manier te weten te komen of het hen was gelukt het onderwijs beter en aantrekkelijker te maken. Een groot deel van mijn intreedere als lector is op dat onderzoek gebaseerd.” Overigens speelt deze problematiek niet alleen in het technisch beroepsonderwijs maar ook in de andere sectoren: economie, zorg en gezondheid en landbouw, zegt Geurts.

Goede aansluiting

Geurts onderhoudt nog steeds contacten met de opvolger van Axis, Deltaplan Bèta/Techniek ****en ook met nieuwe organisaties voor het beroepsonderwijs: het hpbo: *het* platform beroepsonderwijs en het procesmanagement herontwerp mbo. “Ik vind het razend interessant om met scholen op te trekken en samen te bekijken of het de goede kant op gaat. Scholen kunnen wel veel willen, maar daarmee zijn ze er niet. Het gaat niet alleen om de ***visie maar ook om een aanpak te kiezen die lukt. Daarvoor is nodig dat theorie en praktijk samen gaan. Zaken als maatwerk, competentiegericht en constructief leren komen anders niet van de grond. Overigens zijn dit allemaal dingen die ook terug te vinden zijn op de Haagse hogeschool in het zogeheten Haagse Bachelorbeleid. Het lectoraat bood mij de mogelijkheid te zien hoe het er voorstond met innovatieve projecten en de aanpak die ik voor Axis had ontwikkeld zodanig aan te wenden dat de hogeschool er ook voordeel van zou hebben.”

Verschuiving

Pedagogiek van de Beroepsvorming is een bijzonder lectoraat omdat het zich bezighoudt met de kernfunctie van de hogeschool zelf. Voor Geurts maakt dat zijn taak moeilijk, maar ook aantrekkelijk. Terugkijkend op de afgelopen jaren moet hij toegeven dat een aantal dingen anders is gelopen dan hij zich had voorgesteld.***** “Ik had een duidelijk plan, zie mijn intreedere. Op het niveau van het werven van projecten en mensen heeft het toeval echter een grote rol gespeeld en is mijn plan minder georkestreerd verlopen dan ik had voorzien. Er is een verschuiving opgetreden van programmering vooraf naar de menselijke maat, naar de mensen die belangstelling hadden voor dit werk. Mijn idee om de meest innovatieve projecten leidend te maken bleek niet te werken. Gelukkig heb ik een aantal mensen kunnen interesseren, maar de consequentie was wel dat de innovatieonderwerpen die je op deze manier aanpakt willekeuriger zijn.”

Praktijk is leidend

Geurts omschrijft de situatie als de botsing van twee paradigma’s: ***** “Als onderzoeker moet je aansluiting vinden bij de praktijk. Om dit te doen vanuit de praktijk naar de theorie is een traditie die nog niet bestaat, en dat maakt het spel ongewoon en dus moeilijk. Als je aan de slag wilt met actie- of ontwikkelingsonderzoek, kan het niet anders. Het gevolg is wel dat je als onderzoeker niet meer het tempo kan bepalen en de regie voeren op de manier waaraan ik gewend was en vanuit mijn academische achtergrond vereist was. De praktijk en de geldende onderzoeksnormen moeten met elkaar dus opnieuw in overeenstemming worden gebracht. Het hbo moet volgens mij daarbij oppassen dat ze terugvalt in het idee dat vooral de praktijk zich moet aanpassen.”

Onderzoek

Voor de samenstelling van zijn kenniskring hanteerde Geurts een open procedure; belangstellenden van binnen en buiten de hogeschool werd gevraagd te solliciteren. Omdat hij van mening was **** dat voor het actieonderzoek dat hem voor ogen stond de onderzoekskant versterking behoeft, trok hij tevens een ervaren onderzoeker aan. “Deze onderzoeker, Floor Basten, helpt vooral met de feitelijke onderzoekskant. Wij proberen er samen voor te zorgen dat het onderzoek binnen de kenniskring in de richting gaat van actieonderzoek. Floor is daarnaast ook betrokken bij onderzoek van het lectoraat dat we voor de ICT-academie hier in de regio doen. Het gaat om ICT opleidingen van het ROC Leiden en het ID College die we samen met de mensen van de ICT-academie evalueren.”

Belang van samenwerking

Na een wat onwennige beginperiode werd Geurts zich steeds meer bewust van het belang van goede samenwerking met de praktijk voor de kwaliteit van het onderzoek. “Met goed onderzoek alleen ben je er niet. Je kunt het vergelijken met een helpdesk met een goede technische kennis die deze kennis echter niet kan overbrengen op zijn klanten. Uiteindelijk heb je niet veel aan zo’n organisatie.”

Ander soort kennis

“Ik zoek naar een manier om de praktijk te verbeteren, en in mijn ogen kan dat alleen door samen te werken. ***** Je krijgt door het balanceren tussen praktijk en theorie dan een cyclisch verloop van kennisontwikkeling en –toepassing.. De partijen moeten bereid zijn hun eigen actielogica’s op tafel te leggen en dan door middel van reflectie te bepalen wat goed gaat en wat nog niet. Dat is een confronterende manier van werken. Je moet publiekelijk verantwoording afleggen en dat is niet gemakkelijk.”

Nerd-houding

Evenals zijn kenniskring heeft Geurts ook zelf een leerproces doorgemaakt. “Ondanks het feit dat ik altijd toegepast onderzoek heb gedaan, valt mij op dat ik te ver af sta van het schoolgebeuren en de dagelijkse onderwijspraktijk. Als wetenschapper richt je je te veel op rapportages en artikelen, maar in het lectoraat werkt dat niet. Als ik een echte nerd-houding zou hebben, zou ik verloren zijn. Ik moet ook adviseren, meedenken en begeleiden. Met de kennis moet iets gedaan worden, en daarvoor moet je mensen mee krijgen. Er gaat tijd overheen voor je samen iets kunt bereiken, maar geleidelijk gaat het mij beter af.”

Hiddink-effect

Ieder die de introereerde van Geurts heeft bijgewoond of gelezen, weet dat hij een teamprestatie op waarde weet te schatten. Hij is een enthousiast voetballiefhebber; een foto van een penaltysituatie en uitspraken van Johan Crujff maakten deel uit van zijn voordracht. Ook nu gebruikt hij een grote naam uit de voetbalsport om zijn punt te verduidelijken: “Misschien is er wel een ‘Hiddink-effect’ nodig in het Hbo om onderzoek een goede plek te geven. In Zuid-Korea heeft Guus Hiddink een cultuuromslag teweeggebracht, en in Rusland zal hij ook proberen dat te doen. De hogeschoolcultuur heeft haar wortels in de planeconomie. Ook hier moeten we een **** sociale innovatie nastreven en geloven in een benadering die is gericht op het creëren van meer creativiteit ten behoeve van verbetering van het praktisch handelen. ” Het tegenovergestelde: nastreven van een beter technisch systeem, zal volgens Geurts toe leiden dat lectoren de hogescholen aanzetten te verwetenschappelijken. “Maar daardoor zet je mensen en de praktijk juist weer op afstand. Ik wil docenten niet vervangen door onderzoekers, maar hun talenten en de professionalisering van het vak en henzelf als uitgangspunt nemen.”

Co-lectoren

Ook co-lectoren Geurts en Meijers nemen hun eigen talenten als uitgangspunt voor de invulling van hun taak. Geurts: “We kennen elkaar goed en hebben ****beiden veel liefde voor het beroepsonderwijs en het onderzoeksvak. Het huidige programma voor het lectoraat hebben we samen gemaakt. Als co-lectoren nemen we elkaar de maat, maar we gaan elkaar niet programmeren. Ook hier moet diversiteit een kans krijgen. Frans zit meer aan de primaire kant met zaken als ***leren en beroepskeuzeprocessen. Ik concentreer me meer op de organisatie- en managementaspecten van de school als loopbaancentrum. Maar het is geen strikte waterscheiding.”

Resultaten

De meeste projecten waarmee de leden van Geurts' kenniskring bezig zijn moeten vóór 1 januari 2007 worden afgerond. ****Wij willen ons onderzoek presenteren in de vorm van artikelen in vaktijdschriften. Bovendien doen Floor en ik een actieonderzoek naar het functioneren van de kenniskring, we analyseren hoe een kenniskring werkt en hoe het beter kan. Verder voel ik het feit dat ons vakgebied: de pedagogiek van de beroepsvorming niet echt een 'body of knowledge' heeft wel als een gemis. Het is mijn ambitie samen met Frans een opzet te maken voor een inleiding in dit deel van de pedagogiek. Op die manier zouden we het vak duidelijker op de kaart kunnen zetten voor de buitenwereld."

Loopbaan als cirkel

Zijn werk binnen het lectoraat heeft voor Geurts geleid tot een bijzondere constatering: "Ik ben opgeleid als sociaal pedagoog en ***** heb een afstudeerscriptie geschreven over actieonderzoek. Ik ben er altijd heilig van overtuigd geweest dat er in het onderwijs van alles moest veranderen. Die 'veranderkundige' kant stond aan het begin van mijn loopbaan voorop, maar verdween tijdens mijn academische onderzoekscarrière naar de achtergrond. De cirkel is nu rond, want in mijn laatste werkfase komt dat aspect weer terug. Uiteindelijk moet je zelf zorgen dat er beter onderwijs komt."